

# TRUMP DOSSIER 2015–2029

## HOOFDSTUK 23

### 23.8 Israël

## VAN "GEEN NIEUWE OORLOGEN" NAAR HET CONFLICT MET IRAN

De geopolitieke schokgolf van Trumps militaire keuze (2025–2029)

---

### DEEL 2 – Overzicht

#### 23.6 Juridische analyse

"Was de aanval op Iran juridisch verdedigbaar?"

Analyse van:

- Amerikaanse Grondwet
  - War Powers Resolution (1973)
  - bevoegdheden van de president
  - rol van het Congres
  - VN-Handvest
  - internationaal recht
  - zelfverdediging
  - proportionaliteit
  - preventieve aanvallen
  - verschillende juridische interpretaties
  - historische vergelijking met eerdere Amerikaanse interventies
-

## 23.7 Reactie van Iran

Analyse van:

- officiële verklaringen
  - militaire reactie
  - Revolutionaire Garde
  - politieke gevolgen
  - economische gevolgen
  - gevolgen voor de bevolking
  - nucleair programma
  - diplomatie
  - propaganda
  - interne machtsverhoudingen
- 

## 23.8 Israël ga naar pagina 6

Analyse van:

- gezamenlijke strategie
  - rol van Netanyahu
  - samenwerking met de VS
  - militaire resultaten
  - politieke gevolgen
  - veiligheidssituatie
  - Gaza
  - Hezbollah
  - Syrië
  - Libanon
- 

## 23.9 Reacties uit het Midden-Oosten

Per land:

- Saoedi-Arabië
- VAE
- Qatar
- Oman
- Egypte
- Jordanië
- Irak
- Syrië
- Libanon
- Turkije

Vergelijking van officiële reacties.

---

## 23.10 Internationale reacties

Volledige analyse van:

- Verenigde Naties
- NAVO
- Europese Unie
- G7
- Rusland
- China
- India
- Japan
- Zuid-Korea
- Australië
- BRICS

Inclusief gevolgen voor de internationale rechtsorde.

## §23.1 INLEIDING

### Wanneer een verkiezingsbelofte de geschiedenis ontmoet

*"Ik zal geen nieuwe oorlogen beginnen."*

Het was een van de meest herkenbare boodschappen waarmee Donald Trump zich tijdens beide presidentscampagnes onderscheidde van veel van zijn voorgangers. Vanaf zijn eerste verkiezingscampagne in 2016 bekritiseerde hij de langdurige Amerikaanse militaire betrokkenheid in Afghanistan en Irak. Ook tijdens zijn campagne voor een tweede ambtstermijn keerde deze boodschap steeds terug. Hij presenteerde zichzelf als een president die de Verenigde Staten uit eindeloze conflicten wilde houden en conflicten liever door afschrikking en onderhandelingen wilde beëindigen dan door nieuwe militaire interventies.

Voor veel kiezers vormde juist deze belofte een belangrijk onderdeel van zijn aantrekkingskracht. Binnen delen van de Republikeinse achterban leefde de wens om de Verenigde Staten minder direct te betrekken bij kostbare buitenlandse oorlogen. Tegelijkertijd bleef Trump benadrukken dat de Verenigde Staten, wanneer hun veiligheid of die van bondgenoten in het geding zou zijn, bereid moesten zijn snel en met overweldigende kracht op te treden.

Deze twee uitgangspunten — terughoudendheid én bereidheid tot militair optreden — zouden in 2026 rechtstreeks met elkaar in botsing komen.

---

## Een onverwacht kantelpunt

In juni 2026 escaleerde het conflict tussen Israël en Iran in hoog tempo. Na Israëlische aanvallen op Iraanse militaire en nucleaire doelen besloot de Amerikaanse regering onder president Trump zich militair te mengen. Op 21 juni 2026 voerden Amerikaanse strijdkrachten luchtaanvallen uit op drie Iraanse nucleaire installaties: **Fordow**, **Natanz** en **Isfahan**. De operatie kreeg de codenaam **Operation Midnight Hammer**. Volgens het Amerikaanse ministerie van Defensie namen meer dan 125 militaire vliegtuigen deel, waaronder zeven B-2 Spirit-stealthbommenwerpers. Ook werden GBU-57 "Massive Ordnance Penetrator"-bommen en Tomahawk-kruisraketten ingezet. De Amerikaanse regering verklaarde dat de operatie bedoeld was om het Iraanse nucleaire programma ernstig te beschadigen en Iran tot onderhandelingen te bewegen.

President Trump omschreef de operatie als een "spectaculair militair succes" en stelde dat de belangrijkste verrijkingsinstallaties van Iran "volledig waren vernietigd". Onafhankelijke analyses waren op dat moment terughoudender: zij concludeerden dat de installaties zware schade hadden opgelopen, maar dat de volledige omvang van de schade en de status van verrijkt uranium nog niet met zekerheid konden worden vastgesteld.

---

## Waarom dit hoofdstuk belangrijk is

De Amerikaanse aanvallen op Iran markeerden een van de belangrijkste buitenlandse beleidsbeslissingen van Trumps tweede presidentschap. De gebeurtenissen riepen onmiddellijk vragen op die verder reiken dan de militaire operatie zelf:

- Was hiermee sprake van een nieuwe oorlog of van een beperkte militaire interventie?
- Paste de operatie binnen de verkiezingsbelofte om geen nieuwe oorlogen te beginnen?
- Welke constitutionele bevoegdheden had de president?
- Welke rol speelde het Congres?
- Welke gevolgen had de aanval voor de internationale rechtsorde?
- Hoe reageerden bondgenoten en rivalen?
- Welke economische gevolgen waren zichtbaar op de energie- en financiële markten?
- Wat betekende dit voor de machtsbalans in het Midden-Oosten en daarbuiten?

Het beantwoorden van deze vragen vereist meer dan een beschrijving van de militaire operatie. Het vraagt om een analyse waarin diplomatie, internationaal recht, economie, militaire strategie, binnenlandse politiek en geopolitiek samen worden beschouwd.

---

## Onderzoeksvraag

Dit hoofdstuk onderzoekt daarom de volgende centrale vraag:

**In hoeverre betekende de Amerikaanse militaire actie tegen Iran een breuk met Donald Trumps verkiezingsbelofte om geen nieuwe oorlogen te beginnen, en welke gevolgen had deze beslissing voor de Verenigde Staten, Iran en de internationale gemeenschap?**

Deze vraag wordt niet uitsluitend benaderd vanuit Amerikaans perspectief. Ook de standpunten van Iran, Israël, Europese bondgenoten, internationale organisaties en onafhankelijke deskundigen worden meegenomen.

---

## Methodologie

Dit hoofdstuk is opgebouwd volgens de uitgangspunten van het **TRUMP DOSSIER 2015–2029**:

- onderscheid tussen controleerbare feiten en interpretaties;
- chronologische reconstructie van gebeurtenissen;
- vergelijking van officiële verklaringen met onafhankelijke analyses;
- aandacht voor juridische, militaire, economische en diplomatieke dimensies;
- expliciete vermelding van onzekerheden wanneer informatie nog onderwerp van onderzoek is.

De analyse maakt gebruik van openbare bronnen, waaronder officiële Amerikaanse documenten, verklaringen van het ministerie van Defensie, rapporten van het Amerikaanse Congres, internationale organisaties en gezaghebbende nieuwsorganisaties. Voor de beschrijving van **Operation Midnight Hammer** zijn onder meer gegevens gebruikt van de Congressional Research Service, het Amerikaanse ministerie van Defensie en onafhankelijke analyses van onder andere Reuters, AP en de Council on Foreign Relations.

---

## Historische reflectie

Slechts weinig buitenlandse beleidsbeslissingen uit Trumps tweede ambtstermijn hebben zoveel internationale aandacht gekregen als de beslissing om rechtstreeks militaire aanvallen uit te voeren op Iraanse nucleaire installaties. Voor voorstanders vormde de operatie een voorbeeld van snelle en krachtige afschrikking; voor critici riep zij vragen op over escalatie, de rol van het Congres en de risico's van een bredere regionale oorlog.

Juist omdat de beoordeling van deze gebeurtenis sterk uiteenloopt, is een zorgvuldig onderscheid tussen feiten, politieke standpunten en historische interpretaties essentieel. Dat vormt het uitgangspunt voor de rest van dit hoofdstuk.

---

## HOOFDSTUK 23.8

### Israël

#### Bondgenoot, initiatiefnemer en strategische partner

##### De Israëlische rol in de escalatie tussen Iran en de Verenigde Staten

*"De Amerikaanse militaire interventie van juni 2026 kan niet los worden gezien van de veiligheidsvisie van Israël. Voor de Israëlische regering vormde het Iraanse nucleaire programma al tientallen jaren de grootste existentiële bedreiging voor de staat Israël. De gebeurtenissen van juni 2026 waren daarom niet het begin van een conflict, maar het hoogtepunt van een jarenlang veiligheidsbeleid."*

---

### 23.8.1 Inleiding

Israël speelde een centrale rol in de aanloop naar de Amerikaanse luchtaanvallen op de Iraanse nucleaire installaties. Reeds jarenlang waarschuwden opeenvolgende Israëlische regeringen dat Iran steeds dichterbij de mogelijkheid kwam een kernwapen te ontwikkelen.

Vanuit Israëlisch perspectief ging het niet uitsluitend om nucleaire technologie, maar om een bredere veiligheidsdreiging bestaande uit:

- het Iraanse ballistische raketprogramma;
- de steun aan Hezbollah in Libanon;
- steun aan Hamas;
- steun aan Palestijnse Islamitische Jihad;
- steun aan sjiitische milities in Irak en Syrië;
- steun aan de Houthi-beweging in Jemen.

Volgens de Israëlische regering vormden deze elementen gezamenlijk een strategische omsingeling van Israël.

---

### 23.8.2 De Israëlische veiligheidsdoctrine

Sinds de oprichting van Israël in 1948 is een belangrijk uitgangspunt van het veiligheidsbeleid dat existentiële dreigingen zo vroeg mogelijk moeten worden geneutraliseerd.

Deze doctrine werd eerder zichtbaar bij:

- de Zesdaagse Oorlog (1967);
- de vernietiging van de Iraakse kernreactor Osirak (1981);
- de aanval op een Syrische nucleaire installatie (2007);
- diverse operaties tegen Hezbollah en Hamas.

Binnen deze benadering geldt preventief optreden soms als noodzakelijk wanneer diplomatie volgens de Israëlische regering onvoldoende bescherming biedt.

Critici wijzen erop dat dergelijke acties kunnen bijdragen aan verdere regionale instabiliteit en juridische vragen oproepen over preventief gebruik van geweld.

---

## 23.8.3 Iran als grootste strategische bedreiging

Gedurende meer dan twintig jaar beschouwden opeenvolgende Israëlische regeringen Iran als de grootste externe veiligheidsdreiging.

Volgens Israël bestond die dreiging uit drie samenhangende factoren:

### 1. Het nucleaire programma

Israël stelde dat een nucleair bewapend Iran de strategische machtsbalans in het Midden-Oosten fundamenteel zou veranderen.

### 2. Ballistische raketten

Iran ontwikkelde een uitgebreid arsenaal aan middellange- en langeafstandsraketten, waarmee volgens Israël grote delen van zijn grondgebied konden worden bereikt.

### 3. Het netwerk van bondgenoten

Israël wees op de militaire samenwerking tussen Iran en organisaties zoals Hezbollah, Hamas en de Houthi-beweging, die volgens Israël gezamenlijk een voortdurende veiligheidsdreiging vormden.

Iran ontkende dat het doel van zijn beleid de vernietiging van Israël was en stelde dat zijn regionale strategie primair defensief en gericht op afschrikking was. Over deze interpretaties bestaat internationaal geen volledige overeenstemming.

---

## 23.8.4 De Israëlische operatie van juni 2025

Op **13 juni 2026** begon Israël een grootschalige militaire campagne tegen Iraanse doelen. Volgens de Israëlische regering was de operatie gericht op het vertragen van het nucleaire programma en het verminderen van de militaire capaciteit van Iran.

De aanvallen waren onder meer gericht op:

- nucleaire infrastructuur;
- luchtverdedigingssystemen;
- raketinstallaties;
- commandocentra;
- militaire leiders;
- personen die betrokken waren bij het nucleaire programma.

Israël verklaarde dat de operatie noodzakelijk was omdat diplomatie volgens haar geen afdoende resultaat had opgeleverd en de veiligheidsdreiging toenam.

---

## 23.8.5 De samenwerking met de Verenigde Staten

Hoewel Israël en de Verenigde Staten nauwe bondgenoten zijn, nemen zij niet altijd identieke veiligheidsbeslissingen. In juni 2026 kwamen hun strategische belangen echter grotendeels samen.

Volgens openbare verklaringen werkten beide landen nauw samen op het gebied van:

- inlichtingenuitwisseling;
- satellietinformatie;
- luchtverdediging;
- dreigingsanalyse;
- regionale militaire coördinatie.

De uiteindelijke Amerikaanse beslissing om **Operation Midnight Hammer** uit te voeren werd genomen door de regering-Trump, maar vond plaats in een context waarin de Israëlische militaire operaties en de gedeelde zorgen over het Iraanse nucleaire programma een belangrijke rol speelden.

---

## 23.8.6 Premier Benjamin Netanyahu

Premier Benjamin Netanyahu had gedurende zijn politieke loopbaan herhaaldelijk gewaarschuwd voor de risico's van een nucleair Iran.

Zijn standpunten werden gekenmerkt door:

- steun voor maximale economische druk op Iran;
- kritiek op het nucleaire akkoord (JCPOA);
- nadruk op militaire afschrikking;
- intensieve samenwerking met de Verenigde Staten.

Na de Amerikaanse aanvallen sprak Netanyahu zijn waardering uit voor de Amerikaanse steun en stelde hij dat de gezamenlijke acties hadden bijgedragen aan de veiligheid van Israël. Tegelijkertijd wezen critici erop dat een langdurige escalatie nieuwe veiligheidsrisico's voor Israël kon creëren.

---

## 23.8.7 Gevolgen voor de veiligheid van Israël

De militaire acties hadden zowel positieve als negatieve gevolgen voor de Israëlische veiligheid.

### Mogelijke voordelen volgens de Israëlische regering

- vertraging van het Iraanse nucleaire programma;
- verzwakking van militaire infrastructuur;
- versterking van de afschrikking;
- intensievere samenwerking met de Verenigde Staten.

### Risico's die door analisten werden genoemd

- vergeldingsaanvallen vanuit Iran;
- raketaanvallen via regionale bondgenoten;
- toegenomen spanningen aan de noordgrens met Hezbollah;
- grotere druk op de Israëlische luchtverdediging;
- risico op een langduriger regionaal conflict.

Deze uiteenlopende beoordelingen illustreren dat militaire successen niet automatisch leiden tot een verbeterde veiligheidssituatie op langere termijn.

---

## 23.8.8 De internationale positie van Israël

Na de Amerikaanse en Israëlische operaties reageerde de internationale gemeenschap verdeeld.

Sommige landen benadrukten Israëls recht op zelfverdediging en onderschreven de zorgen over nucleaire proliferatie. Andere staten spraken juist hun bezorgdheid uit over de risico's van verdere escalatie en riepen op tot terughoudendheid en hervatting van diplomatie.

Deze verdeeldheid weerspiegelt bredere verschillen in de internationale benadering van veiligheid, internationaal recht en regionale stabiliteit.

---

## 23.8.9 Gevolgen voor de binnenlandse politiek

De gebeurtenissen van juni 2026 hadden ook invloed op het politieke debat binnen Israël.

Voorstanders van de militaire koers zagen de operaties als een bevestiging van het belang van een krachtig veiligheidsbeleid en nauwe samenwerking met de Verenigde Staten.

Critici stelden vragen over:

- de langetermijngevolgen voor de regionale stabiliteit;
- de economische kosten van een aanhoudende veiligheids crisis;
- de risico's van een verdere escalatie met Iran en zijn regionale bondgenoten.

Zoals vaker in Israël liepen opvattingen over veiligheid uiteen, maar bestond brede overeenstemming over het belang van bescherming van de bevolking.

---

## 23.8.10 Historische analyse

Vanuit historisch perspectief past de Israëlische rol in juni 2026 binnen een veiligheidsstrategie die al decennialang is gericht op het voorkomen dat vijandige staten of gewapende groeperingen een militaire voorsprong opbouwen die als existentieel wordt beschouwd. De combinatie van preventieve operaties, inlichtingenwerk en nauwe samenwerking met bondgenoten vormt een terugkerend element in dat beleid.

Tegelijkertijd laat de internationale discussie zien dat de beoordeling van deze strategie sterk uiteenloopt. Voorstanders beschouwen preventief optreden als noodzakelijk om grotere

conflicten te voorkomen. Critici wijzen erop dat dergelijke operaties juist nieuwe escalatie kunnen uitlokken en vragen oproepen over de toepassing van het internationaal recht.

Voor de historische beoordeling van de gebeurtenissen van juni 2026 zal daarom niet alleen de militaire effectiviteit van belang zijn, maar ook de vraag in hoeverre de acties hebben bijgedragen aan een duurzame verbetering van de veiligheid in de regio of juist nieuwe spanningen hebben gecreëerd.

---

## Conclusie §23.8

De Israëlische rol in het conflict met Iran was die van zowel directe betrokken partij als strategische bondgenoot van de Verenigde Staten. De Israëlische regering zag de ontwikkelingen als een noodzakelijke stap om een langdurige veiligheidsdreiging te beperken, terwijl critici waarschuwden voor de risico's van verdere regionale escalatie. Daarmee vormt Israël een onmisbare schakel in de analyse van het conflict: de gebeurtenissen van juni 2026 kunnen niet worden begrepen zonder de Israëlische veiligheidsdoctrine, de langdurige zorgen over het Iraanse nucleaire programma en de nauwe, maar niet identieke, samenwerking met de Verenigde Staten in ogenschouw te nemen.

### Vooruitblik op §23.9

In het volgende hoofdstuk verschuift de aandacht naar de **bredere regio**. Daarin wordt geanalyseerd hoe landen als **Saoedi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten, Qatar, Oman, Egypte, Jordanië, Irak, Syrië, Libanon en Turkije** reageerden op de Amerikaanse en Israëlische acties, welke diplomatieke keuzes zij maakten en welke gevolgen het conflict had voor de machtsverhoudingen in het Midden-Oosten.

Alle hoofdstukken en podcast afleveringen zijn gemaakt door ai volgens het idee en script

van BridgeThuis-BridgeBox Thijs

Update 24juli2026